

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, KEDD, 1923 december 18.

342. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Jugoszlávia megakarja szállni Szalonikot ha Görögországban proklamálják a köztársaságot?

A görög kormány cáfolja az annexió híreit
Jugoszláv-francia-román demars Athénben

Athéni jelentések szerint vasárnap Görögországban megkezdődtek a parlamenti választások. Az eddigi hírek szerint a választók legnagyobb része részt vesz a szavazásban, sőt sokhelyütt minden választó leadta szavazatát. Eddig mindenütt a legnagyobb rendben és nyugalomban folytak le a választások, annál is inkább, mert a kormány szigorított rendszabályokat léptetett életbe a rend biztosítására. A kétszázötven szavazóhelyen mindenütt megerősített katonai őrségek vigyáznak a rend fentartására.

Az eddig beérkezett jelentések szerint Szalonikban, Macedoniában és Tráciában a köztársasági párt jutott többséghez, míg Athénben a republikánusok vereséget szenvedtek. Hír szerint abban az esetben, ha a választások a venizelisták győzelmével végződnek, Venizeloszt a király és a nép nevében vissza fogják hívni Görögországba.

Kedd reggeli athéni jelentés szerint a választásokon a venizelisták győztek. Venizeloszt csaknem egyhanguan választották meg. Az eredmények szerint úgy látszik, hogy a monarchiát nehéz lesz fentartani.

Közös demars

Athénből jelentik: Franciaország

és Románia követi, valamint a SHS királyság meghatalmazott ügyvivője vasárnap felkereste Gonatasz miniszterelnököt és hivatalosan közölte vele, hogy államaik nem fognak beavatkozni a görög államforma kérdésébe, mert azt kizárólag a görög nép ügyének tekintik. Egyetlen információt kértek a miniszterelnöktől az általános helyzetre vonatkozóan. Ezzel szemben beogradi illetékes körökben az a hír terjedt el, hogy a három ország diplomáciai képviselői a görög királyság fentartása érdekében intervénáltak a görög miniszterelnöknél.

Egyes athéni lapok az utóbbi napokban azt a hírt közölték, hogy Jugoszlávia meg fogja szállni Szalonikot abban az esetben, ha Görögországban kikiáltanák a köztársaságot.

A görög kormány nem enged puccsot

II. György király adjutánsa szombaton felkereste Gonatasz miniszterelnököt és felvilágosítást kért tőle a republikánusok által tervezett államcsinyre vonatkozóan. A miniszterelnök kijelentette, hogy a görög kormány minden intézkedést megtett, hogy az esetleges puccsoknak elejét vegye és így a királynak semmi aggodalomra nincs oka.

a nemzetközi szerződésekben biztosított jogaira való hivatkozását, valamint a költségvetési tizenkettővel szemben elfoglalt ellenzéki álláspontját. A kormányhoz közelálló lapok szerint a radikálispárt körében mérlegelés tárgyává teszik, hogy felmondja a kormány a Német Párttal való szövetséget és ehelyett más szövetségeket fog a parlamentben keresni. A németek nyolc szavazatát máris pótolja a demokrata- és Radics-párti disszidenseknek

és még néhány volt ellenzéki képviselőnek a kormánypárthoz való csatlakozása. Ezen kívül a kormány a klerikálisok bevonásával akarja helyrehozni a parlamentben megszilárdítani. A radikális- és klerikálispártok között már régóta folytak előkészítő tárgyalások, a koalíció megalakítására erős kilátások vannak. A radikálispárt körében az erre vonatkozó kérdésekre egyelőre nem adnak semmiféle felvilágosítást.

A vajdasági radikális képviselők ultimátuma a kormányhoz

Agrárrevíziót és az agrárminiszter eddigi intézkedéseinek megsemmisítését követelik

Beogradból jelentik: A költségvetési tizenkettővel szembeni parlamenti tárgyalásánál váratlanul felvettek a javaslatba egy rendelkezést, amely szerint a vajdasági ármentesítő társaságok számára 1.800.000 dinár előleget folyósítanak. Ezt a kormány a vajdasági radikális képviselők ultimátumára vette a költségvetésbe, akiknek már régi követelésük, hogy a vajdasági ármentesítő társaságokat állítsa helyre a kormány a nekik törvény szerinti járó illetékek kiutalásával, ami mindaddig elmaradt. Az ezévi költségvetésbe ugyan már felvettek erre a célra egy összeget, azonban mivel ez újabb halasztást szenved, a vajdasági radikális képviselők kimerőszakolták, hogy a tizenkettővel javaslatába is vegyék fel az előleget.

A vajdasági radikális képviselők egyébként tovább folytatják akciójukat Simonovics agrárminiszter ellen. Legutóbb valamennyi vajdasági radikális képviselő aláírásával írásbeli memorandumot nyújtottak át Pasics miniszterelnöknek, amelyben részletesen kifejtik az agrárminiszter működésének káros voltát és követelik, hogy Simonovics agrárminiszter eddigi intézkedéseit semmisítsék meg és az egész Vajdaságban rendeljék el az agrárreform revízióját. A memorandum nagyon erőteljes hangú és tekintettel arra, hogy a képviselők a Vajdaságban megválasztott miniszterek támogatására is számítanak, azt hiszik, hogy az akció sikerre fog vezetni, bár Pasics miniszterelnök még nem adott választ a memorandumra.

Elsimult a részleges kormányválság

A radikális klub Uzunovics és Jankovics miniszterek lemondásának visszavonását kívánja

Beogradból jelentik: A radikális párt vasárnap folytatta a központi igazgatásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A vita meglehetősen éleshangu volt, a képviselők különböző minisztériumok megszüntetését követelték, ami közben egyes képviselők éles bírálatban részesítettek néhány minisztert. A vajdasági képviselők közül dr. Stasics képviselő vett részt a vitában és különösen az agrárminisztert támadta. Pasics miniszterelnök többszöri felszólalása után a klub elfogadta a kormány javaslatát, amely szerint a törvényelőkészítő, a szociálpolitikai és az agrárminisztérium meg fog szűnni, még pedig az első kettő a legrövidebb időn belül, az agrárminisztérium pedig egy éven belül.

A klub vasárnap délután is folytatta tanácskozását, amelyen főképp az általános politikai helyzetről folyt a vita, különösen a lemondásban lévő miniszterek ügyéről. Pasics miniszterelnök indítványára elhatározták, hogy úgy Uzunovics, mint Jan-

kovics minisztereket felhívja a klub lemondásuk visszavonására.

A radikális klub e határozatával a részleges kormányválság elsimultnak tekinthető és a kormány általános rekonstrukciója is halasztást szenved. Politikai körökben azt hiszik, hogy Pasics miniszterelnök olyan időpontban fogja a kormányrekonstrukciót keresztülvinni, ha a kormány jobban kivonhatja magát a radikális klub befolyása alól.

A klub elhatározta még, hogy a Markovics Lázár volt igazságügy-miniszter és Rankovics képviselő közötti afférben a klub-bizottság sürgősen fejezze be a vizsgálatot és a hajózási társaságok ügyét tárgyaló albizottság is sürgősen terjessze be jelentését.

A kormány szakít a Német Párttal

Kralit dr-nak szombati parlamenti beszéde — mint már jelentettük — politikai körökben erős visszhangot keltett. Kormánykörökben is nagy megütközéssel fogadták a Német Párt elnökének a nemzetiségeknek

Eckhardt Tibor lett az ébredő magyarok új elnöke

Az ébredők tisztújító közgyűlése és vasárnap esti tüntetése

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta az Újvárosház termében az Ébredő Magyarok Egyesülete közgyűlését, amelyet a belügyminiszter rendelte tett aktuálissá, amely az ÉME alapszabályainak módosítását és ezzel kapcsolatban a tisztújítást sürgette. A közgyűlést Horváth Géza muzeumi igazgató, korelnök nyitotta meg. A terem egyik részében egy csoport hangosan kifabálni kezdett és szánni nem akaró kiáltásokkal éltette Budavári Lászlót — kit a tiszti jelölő-bizottság kihagyott az új listából.

A botrány már olyan nagy volt, hogy a gyűlést fel kellett függeszteni, majd Héjjas Iván vette át az elnöklést és erőteljes leszerelt minden próbálkozást és tüntetést. Rövidesen sikerült neki a jelenlévő tagokkal elfogadtatni a jelölő-bizottság listáját. Ezek szerint elnökké választották Eckhardt Tibort, társelnökké Budai Dezsőt és Zilahy-Kiss Jenőt. Az igazgatóságba a következőket választották be: Wolff Károly, Héjjas Iván, Desseffy Aurél, Havel Béla, Zsilinszky Endre, Herkély Tibor, Turchányi Egon, Kádár Lehel, Lendvai István, Borbély-Maczkó Emil, Lovag Ybl Miklós.

A választások lezajlása után Eckhardt Tibor elnöki székfoglalót mondott. Rámutatott arra, hogy az ÉME-nek két internacionálé ellen kell küzdeni. Az egyik a vörös internacionálé, a másik az arany internacionálé. E két internacionáléval szemben az ÉME-nek meg kell szervezni a többi országok keresztény szervezeteivel karöltve a fehér internacionálét. Igen éles szavakkal kelt ki a felelőtlen akciók ellen és nyomatékosan felhívta az ÉME tagjait, hogy ne engedjenek meg semmiféle kiléngést.

Valószínűleg ennek a felszólításnak volt az eredménye, hogy a gyűlés után vasárnap este a körutakon és a VI. kerület egyes mellékutcaiban fiatalemberekből álló csoportok tüntetést rendeztek. Tizenöt-husz főből álló csoportok járták be az utcákat és amerre elvonultak, hangos kiáltották:

— Le a zsidókkal!

A fenyegető magatartású fiatalemberek elől ijedten menekültek a járókelők, akik között egyeseket bántalmaztak is. A tüntetésről idejében értesítettek a rendőrséget, megfelelő számú rendőrlégénységet vezényeltek ki a veszélyeztetett helyekre. A rendőri ké-

zültség láttára, a tüntető tömeg szétoszlott és a nagyobb rendezvényeknek sikertült elejét venni.

Wolffot miniszterelnöknek „kiáltották ki“ Csilléryék

Vasárnap délután az Aréna-uti iskolában a Keresztény Községi Párt nagy agitációs gyűlést tartott. Ennek a gyűlésnek az adott jelentőségét, hogy a jelenlevők, sőt egyik szónok is, — bár humoros formában — Wolff Károlyt Magyarország miniszterelnökéül üdvözölte.

A gyűlés első szónoka, Csilléry András bőven szolgált meglepetésekkel beszédében. Többek közt olyan kijelentést is tett, hogy a Keresztény Községi Párt városi házai gazdálkodása olyan mintaszerű, hogy egész Európában Budapesten van a legolcsóbb gáz, villany és villamos.

Csilléry után Petrovics Gyula beszélt és igen erősen követelte a numerus clausus fentartását, sőt kibővítését. Végül Wolff Károly szólott, Hangsúlyozta, hogy bármilyen erővel is próbálják elgáncsolni a fővárosnál a Keresztény Községi Pártot, ő mégis rendületlenül ki fog tartani a zászló mellett.

Ekkor felemelkedett a hallgatóság sorából a Keresztény Községi Párt egy tagja és elkiáltotta magát:

— Eljen Wolff Károly Magyarország miniszterelnöke!

Az emelvényen ülő vezetőségi tagok köztük Csilléry és Petrovics s a többiek felállva, tüntető buzgósággal elnéztek Wolff Károlyt, mint Magyarországot „miniszterelnökét.“

Ezzel a humoros jelenettel a gyűlés véget ért.

Letartóztatták

érmedgyesi gyilkos ébredőket

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés egyik legutóbbi gyűlésén közbeszólás formájában említés történt arról, hogy az érmedgyesi ébredők meggyilkolták Németh József dr. ügyvédet. A gyilkosság megdöbbentően különös formák között történt. Késő éjszaka bekormozott álarcos egyének az ablakon keresztül többször belöttek az ügyvéd lakásának ablakán és az egyik lövés halálosan megsebesítette Némethet.

Az érmedgyesi csendőrség nyomozása holpontra jutott, mire a budapesti rendőrség Pettendy-detektívcsoporthja leutazott Érmedgyesre és rövid nyomozás után elfogta a tetteseket Csermák Gyula és két társa személyében, kikat Budapestre szállítanak.

Az állami tisztviselők novisadi kongresszusa

Akcio a nyugdíjasok érdekében

Novisadról jelentik: Vasárnap és hétfőn tartották meg Novisadon az állami tisztviselők országos kongresszusát, amelyen az ország minden részéből jelentek meg kiküldöttek.

A kongresszust Andrić Milán egyetemi tanár nyitotta meg, akinek javaslatára üdvözlő táviratot küldtek a királynak. Ezután dr. Jovanovic Mihajlo felolvasta az elnöki jelentést és közölte a jelenlevőkkel, hogy a főszozség akciója úgy a tisztviselők rangfokozati megállapításánál, mint a drágasági pótlék kérdésében sikerrel járt.

Ezután Gyurisics Bozsó a tisztviselők új csoportosításáról tartott előadást és kijelentette, hogy az erről szóló törvényjavaslat módosításokat kíván. Zivanovic skopljei bíró a délszerbiai tisztviselők nehéz helyzetét ismertette. Milosevic Jovan Radics-párti kiküldött támadta a

reakciós törvényeket, amelyeknél — szerinte — az osztrák törvények is jobbakk. Jevgyevics Jovan bejelentette, hogy a vajdasági bírák egyesülete szintén csatlakozik a főszozséghez.

A kongresszust hétfőn folytatták

Lloyd George elkerülhetetlennek látja a munkáspárt uralomrajutását

Macdonaldnak kész kormányzati programja van

Londonból jelentik: Lloyd George a Daily Chronicle-ben megjelent vezércikkében azt kívánja, hogy az alsóház ha legközelebb összeül, szavazzon bizalmatlanságot a kormányra. A volt angol miniszterelnök fejtegetése szerint elkerülhetetlennek látszik a munkáspárt uralomra jutása. Véleménye szerint azonban a szocialista párt a liberálisok nélkül nem kormányozhat. Kijelentéssel továbbá, hogy a munkáspárt tagjainak kilenctized része örömmel láttná, hogyha ezt a korlátozást azzal magyaráznák, hogy a párt az alsóházban kisebbséget jelent, ennél fogva a vagyonadó és a főiparágak államosításának követelését fel kell adni és elsősorban más intézkedéseket kellene tenni.

A munkáspárt vezére ismét mást mond: nem veszi szívesen a liberálisokkal való együttműködést. Londoni jelentések szerint ugyanis Macdonald kijelentette, hogy a liberálisok idejének Angliában végképpen vége van. A liberálisok — mondotta a munkáspárt vezére, — a választásokon elért eredményeket csak a

és a hétfői ülésen határozatot fogadtak el, amelyet a kormány elé terjesztenek. A határozatban a tisztviselőkön kívül a nyugdíjasok érdekeire is kiterjeszkednek és a nyugdíjasok helyzetének a javítását is kérik a kormánytól.

vámkérdésben elfoglalt magatartásuknak köszönhetik.

Macdonaldnak egyébként már kész tervei vannak uralomrajutásának esetére. Kész arra, hogy Franciaországot támogassa a szövetségesek közötti tartozások törlesztésére irányuló törekvéseiben. Elfogadja Baldwin-nak az Egyesült-Államokkal kötött megállapodását, a mit azonban később, mint a többi adósságot is hatálytalanítana. Szovjet-Oroszországot de jure elismerné, a Szovjet azonban nem igen várhatna támogatást a munkáspárttól. A diplomáciai körök megítélése szerint Oroszország angol megbízottja Macdonaldban elkecseregelt ellenségre találta.

A Daily Herald rámutat arra, hogy általában a lakosság nem lelkesedik újabb választások iránt, noha nyilvánvaló, hogy bármely kormány alakuljon is a mostani pártokból, annak uralma nem volna egyöntetű. Mindaddig míg a trónbeszéd el nem hangzik, a helyzetben megoldás nem várható.

Milica hercegnő, a bécsi mérgegyerő

Három és fél évi börtönre ítélte a bécsi törvényszék Vukobrankovics Milicát, aki állítólag királyi családból származik

Bécsből jelentik: A bécsi törvényszék teljes héten keresztül tárgyalta Vukobrankovics Milica huszonkilenc éves nevelőnő bűnügyét, aki ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy mérgeggel ki akarta irítani ga dáj, Sfilpnagen Ernő könyvkereskedő egész családját, hogy aztán feleségül vétesse magát a volt tisztből könyvkereskedővé lett Stülpnagellel. A vád szerint a nevelőnő napokon keresztül minden ételbe, lisztbe, sóba, cukorba, süteményekbe igen kis adagokban, „Bleiweiss“-et kevert és így lassu mérgezővel akarta kiirtani a könyvkereskedő családját. A tárgyaláson Vukobrankovics Milica tagadta, hogy gyilkolni akart volna és azzal védezett, hogy csak hasfájást akart okozni házigazdája rokonságának.

A bécsi hercegérek családjában

Súlyosbító körülmény volt ellene, hogy hasonló eset fordult már elő egy ízben a multjában. Azzal vádolták akkoriban az előkelő szerb családból származó, elszegényedett leányt, hogy a bécsi biboros hercegérek családjában, ahol alkalmazásban volt, az összes családtagokat ki akarta irítani, hogy a biboros egy férfitörökönének felesége lehessen. Úgyes védekezésével akkor megmenekült a börtön elől, csak rágalmazásért ítéltek el, mert vakmerően ráfogta az egyik családtagra a mérgezését. Amikor most a tárgyaláson ez a régi eset szóba került, a mindvégig arrogáns és impertinens vádlott kijelentette, hogy nem olyan

nagy megtiszteltetés neki a bécsi hercegérekkel rokonságba keveredni.

Moézia királyai...

— Öseim — jelentette ki ünnepelesen — Moézia királyai voltak. Később szerb vajdák lettek. Egyik Vukobrankovics feleségül vette Lázár cserb király leányát és maga is szerb király akart lenni. A XV. század végén a rigómezei csatában elárulta a szerbeket a törököknek s ezért fél Szerbiát kapta jutalmul. A történetet egy szerb éposz megörökítette s ebben fordult elő az atok, melynek szövege így hangzik: „Ne legyen szerencséd se neked, se családod átkozott leszármazottjainak.“ Atyám volt nemzedékünk utolsó férfi sarja. Már is szerencsétlen volt.

Az elnök megálapította az orvosi véleményből, hogy a vádlott teljesen beszámítható és egészséges. Milica megjegyezte erre:

— Az orvos mindössze négyszer látott s három ízben akkor is a alakomat nézte. A törvényszéki orvosok különben is csak a halottakat minősítik betegeknél.

Ilyen hangnemben felelt minden kérdésre a hallgatóság állandó derültségére. A vádlott Milica Vukobrankovics nem szép, nem fiatal, nem elegáns, nem művelt és nem intelligens, hanem az, ami legalább nőknél és főként nők szemében, mindennél több — érdekes. Tetőtől talpig érdekes. Ijesztően és meglepően, néha nyugtalanítón és megfejtethetetlenül érdekes. Amint a vad-

lottak padján ült, sápadtan és megviselve, a nyolcnapos vizsgálati fogságtól, éles, markáns, férfias profillal, bokáig érő asztrakán bundában elfésült dus fekete frizurával, kesztyűbevetett lábakkal, lenéző ajkbigyestéssel, sz nte megvetéssel minden iránt, ami környezi, imponált az impertinenciája, amit a sivar környezetben könnyű összetéveszteni eleganciával. Nem érdekeltlen: az impertinens és szellemes mérgegyerő. Apja, nagyapja, minden felkutatható őse paralizsben, elmebajban halt meg. A bíróság, esküdtek ügyész, védő szinte megfejthetetlen orvosi rejtelylet állottak.

Az esküdtek nem is merték gyilkosság kísérletének büntetésében mondani ki bűnösnek, erre a kérdésre egyhangulag nem-mel feleltek, noha kétségtelen, hogy ha Milica hercegnő néhány hónappal tovább folytathatja üzemeit, a könyvkereskedő családjának egyetlen tagja sem élne már. Csak súlyos testi sértésben mondták ki bűnösnek a vádlottat, akit a bíróság — az esküdtek verdiktje alapján három és féleves sulyos börtönre ítél. A vádlott látható megnagyvással fogadta az ítéletet, amely ellen védője semmisségi panaszt jelentett be.

Elkészült a magyar amnesztia-rendelet

Csak az árdrágítók kapnak amnesztiát

Jelentették már, hogy Magyarországon a karácsonyi ünnepekre amnesztiarendelet fog megjelenni, amely főként a politikai elítéltekre vonatkozik. Ennek a hírért azonban illetékes helyen megcáfolták, majd később úgy értelmezték, hogy az amnesztiarendelet tényleg meg fog jelenni, azonban nem lesz általános jellegű.

Hogy kik fognak az amnesztia kegyelmében részesülni, azt pontosan még nem lehet tudni. Egy újabb budapesti jelentés szerint azonban az árdrágítás miatt elítéltek fordulnak kegyelemért és kéri a büntetésük elengedését.

A árdrágításért elítéltek ügyvédjeik útján kegyelmi kérvényt nyújtottak be, amelyben kéri, hogy a karácsonykor amnesztiát kapjanak. Állítólag több száz ilyen kérvényt adták be az illetékes helyre, ahol már döntöttek is a kérvények sorsa felett. Eszerint csaknem bizonyos, hogy az elítelt árdrágítók nyolcvan százaléka karácsonykor amnesztiában részesül, valószínű azonban, hogy az összes elítélteknek is elengedik a büntetésüket.

Hogy az árdrágítókon kívül még kikre fog kiterjedni az amnesztiarendelet, az csak néhány nap múlva, a rendelet publikálása alkalmával, válik ismeretessé, valószínű azonban, hogy az emigránsok és politikai elítéltek nagyrésze megint nem részesül amnesztiában.

Ha
1 fuvarlevelén
10 dinár többlet van
100 fuvarlevelén
1000 dinárt
mentünk meg
Önnek

ha
fuvarleveleit
felülvizsgálatra be-
küldi. Eddig már száz-
ezreket fizettünk vissza.
Ügyeljünk a címre!

TARIF "D.D. SUBOTICA"

